

ORIIDEN HYVÄKSYMINEN JALOSTUKSEEN

FWB-JALOSTUKSEEN

TARJOTTAVAT ORIIT

FWB

SUOMALAINEN LÄMMINVERINEN RATSUHEVONEN

Sisällysluettelo

1. Arvostelun perusteet	4
1.1 Arvostelu	4
2. Jalostusarvostelun tulokset.....	9
3. Oriin jalostukseenkäytön ehdot.....	10
4 Ratsuhevosoriiden oritestin kulku	10
4.1. Askellaji- ja estepainotteisen oritestin kulku ikäluokittain	10
5. Osakokeet	11
5.1. Hevostarkastus.....	11
5.2. Rakennearvostelu	12
5.3. Suorituskyvykokeet.....	12
5.4. Jalostusarvosteltavat 6-vuotiaat ja vanhemmat oriit	16
6. Ratsain esittämisen korvaavat kilpailutuokset, 6-vuotiaat ja vanhemmat oriit	17
7. Ratsuoripäiville ilmoittautuminen, esitiedot ja maksut 2023.....	17
7.1. Ilmoittautuminen	17
7.2. Esitiedot ja valokuvaus.....	18
7.3. Hinnasto	19
7.4. Rokotusmääräykset.....	19
8. Näyttelyyn saapuminen ja ilmoittautuminen	19
9. Majoitukset, talliohjeistus ja turvallisuus	20
10. Steward ja keskustelutilaisuudet orilautakunnan kanssa	20
11. Lääkintämääräykset ja alkoholin käyttö	20
12. Valitusoikeus	21
13. Hevosen ja ratsastajan varusteet ja hevosen käsittely testin aikana	21
13.1. Varusteet: Hevostarkastus, rakennearvostelu, askellajien esittäminen vapaana	21
13.2. Varusteet: Irtohypytyt ja irtojuoksutus	21
13.3. Varusteet: 3-vuotiaiden askellajioriiden esittäminen liinassa juoksuttaen.....	22
13.4. Varusteet: 3-vuotiaiden oriiden esittäminen ratsain.....	22
13.5. Varusteet: Askellajikoe ratsain, 4-5-vuotiaat.....	22
13.6. Varusteet: Estekoe, 4-5-vuotiaat	22
13.7. Varusteet: Vanhempien oriiden ratsain esittäminen	22
13.8. Varusteet: Palkintojenjako.....	23
Liite 2 Lämminveristen ratsuhevos- ja ratsuponioriiden terveysvaatimukset.....	24

LIITTEET

- Liite 1 Lääkintäohje 2023
- Liite 2 Terveysvaatimukset
- Liite 3 Röntgenkuvausohjeet ja -pöytäkirja sekä hammas- ja purentatarkastus
- Liite 4 YHO turvallisuusohje ja aluekartta

1. Arvostelun perusteet

1.1 Arvostelu

Suomalaisen lämminverisen ratsuhevoson jalostuksen tavoitteena on jalostaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä urheiluhevosia, joilla on suuri kapasiteetti ja hyvä ratsastettavuus. Se on terve, kestävä ja suorituskykyinen hevonen, joka suhtautuu positiivisesti tehtäviinsä. Valinta Ratsuuripäivillä perustuu voimassa olevassa jalostusohjelmassa määritettyihin jalostustavoitteisiin, jotka pohjautuvat rotumääritelmään.

Jalostusohjelmassa määritellään minimivaatimukset oriin polveutumiselle, terveydelle, rakenteelle ja suorituskyvyille. Jalostettavina ominaisuuksina ovat tyyppi, rakenne, liikkeet, terveys, luonne ja ratsastettavuus, sekä suorituskyky. Jalostukseen hyväksyttävän oriin tulee täyttää nämä vaatimukset populaation keskitasoa paremmin.

Oriin jalostuksellisen arvioinnin suorittaa Suomen Hippos ry:n nimeämä orilautakunta. Lautakunta koostuu eläinlääkäristä, rakennearvostelijoista, este- ja askellajituomareista, testiratsastajista sekä tallikäyttäytymisen arvioijasta. Lisäksi voidaan tarvittaessa käyttää muita asiantuntijajäseniä.

Jalostuseläinten valinta on yksilöarvostelu, jossa huomioidaan

1. Polveutuminen ja jälkeläistulokset
2. Terveystila
3. Tallikäyttäytyminen ja hevostarkastus
4. Rakenneominaisuudet
5. Suoritusominaisuudet

Oriin arvostelussa käytetään lineaarista profilointia, sanallista arviointia, sekä numeerista arviointia. Terveystilan, luonne- ja ratsastettavuusominaisuuksien, rakenneominaisuuksien ja suoritusominaisuuksien numeerisessa arvioinnissa käytetään arvosteluasteikkoa 0-10. Puolikkaita pisteitä voidaan käyttää.

Pisteet:

Erinomainen	10
Erittäin hyvä	9
Hyvä	8
Melko hyvä	7
Tyydyttävä	6
Välttävä	5
Heikko	4
Melko huono	3
Huono	2
Erittäin huono	1
Ei esitetty	0

Edellytyksenä Jalostusluokka I merkitsemiselle tulee oriin täyttää jalostusoriille asetettavat vaatimukset, jotka on kuvattu alla:

1. Polveutuminen:

Tavoitteena on jalostuksen tehostaminen valitsemalla yksilöitä, jotka ovat jo sukunsa, suoritustulosten tai periyttämiskyvyn perusteella potentiaalisia populaation parantajia. Polveutumisessa huomioidaan kolmessa polvessa sukulinjat. Jos yksilön suvussa esiintyy kansainvälisen korkeimman tason suoritushevosiä, tai sukuhevosilla on vahvat omat jälkeläisnäytöt voi pisteitä saada suvun perusteella seuraavasti:

- Oriin suku pisteitetään: Ori saa emän suvun puolen polveutumisen perusteella 0 - 1 p ja isän suvun puolen polveutumisen perusteella 0 - 0,5 p. Toivottavaa on, että jalostukseen tarjottavan oriin polveutumisen yhteispiste isän ja emän suvun perusteella on 1,5 p. Oriin on saatava vähintään 0,5 p polveutumisensa perusteella voidakseen osallistua jalostusarvosteluun.
- Rotujärjestö antaa lausunnon oriin polveutumisen, jälkeläistulosten tai oriin omien suoritusten perusteella. Lausuntoa voidaan käyttää tukena suvun arvioinnissa.

		Pisteskaala	Jalostusluokka I raja
1. Polveutuminen	Yksilön emän suku:	0-1	Yhteenlaskettu polveutumispiste vähintään 1, ei koske kolmevuotiaita
	Yksilön isän suku:	0-0,5	

2. Terveystila:

Terveystilan tarkastuksessa tutkitaan oriin yleinen ja ortopedinen terveys. Lisäksi röntgenkuvauksessa tutkitaan oriin jalkojen luuston terveys. Hevostarkastuksen tarkoituksena on sulkea pois eläinsuojelullisesti oriin käyttöä jalostuksessa estävät sairaudet ja perinnölliset viat, joista osa saattaa ilmetä vasta seuraavassa sukupolvessa.

Tehtyjen tutkimusten perusteella jalostusarvostelulautakunnan eläinlääkäri antaa oriin terveystilasta sanallisen ja numeerisen arvostelun, joka liitetään oriin jalostusarvosteluun. Myös röntgenlausunto liitetään oriin jalostusarvosteluun.

Terveystilaiset ja eläinsuojelulliset syyt voivat aiheuttaa oriin hylkäämisen.

Terveysvaatimukset on esitetty Oriohjeen liitteessä 2.

Pisteystettävät terveysominaisuudet:

		Pisteskaala	Jalostusluokka I raja
2. Terveys	Yleinen terveystila:	0-10	6
	Ortopedinen tila:	0-10	6

3. Tallikäyttäytyminen ja hevostarkastus

Oriiden käyttäytymistä tallissa ja testialueella tarkkaillaan koko testin ajan. Vakava käytöshäiriö voi aiheuttaa hevosen hylkäämisen. Oriin jalostusarvostelu voidaan keskeyttää, mikäli oriin käytös viittaa siihen, että ori ei ole tehtävien tasalla henkisiltä tai fyysisiltä ominaisuuksiltaan.

Tallitarkkailija antaa **3-5 -vuotiaan oriin** luonneominaisuuksista sanallisen ja numeerisen arvostelun. Lautakunnassa toimiva eläinlääkäri antaa oriin luonneominaisuuksista terveystilan tarkastuksen yhteydessä sanallisen ja numeerisen arvostelun.

Tallikäyttämisen- ja hevostarkastuksen luonne- ja käsiteltävyysepisteet:

		Pisteskaala	Jalostusluokka I raja
3. Tallikäyttämisen ja hevostarkastus	Tallitarkkailu (3-5v oriit):	0-10	6,5
	Terveystarkastus:	0-10	6,5

4. Rakenneominaisuudet

Rakenne- ja suoritusominaisuuksista tehdään lineaarinen profilointi, sanallinen arviointi, sekä numeerinen arviointi.

- Lineaarinen profilointi: lineaarinen profilointi tehdään ennalta sovittujen ominaisuuksien osalta ja kuvaa arvosteltavan yksilön ominaisuuksia suhteessa population keskitasoon. 70 % populaatiosta sijoittuu kolmeen keskimmaiseen kohtaan, mutta jalostusoriin odotetaan useammalta ominaisuudeltaan olevan lähempänä positiivista ääripäätä kuin keskellä.
- Pisteytys eri kohdista määrittelee oriin laadun suhteessa jalostustavoitteisiin.
- Lyhyt sanallinen lausunto sisältää olennaisia asioita oriin ominaisuuksista ja voi kertoa myös muita asioita kuin ne, mitkä ovat lineaarisessa profiloinnissa.

Rakenneominaisuuksista laaditaan lineaarisen profiloinnin pohjalta kuvaus hevosen ominaisuuksista. Lineaarisen profiloinnin ohella hevoset pisteytetään määriteltyjen ominaisuuksien osalta.

Pisteytettävät rakennearvostelukohdat:

		Pisteskaala	Jalostusluokka I raja
4. Rakenne	a) Tyyppi:	0-10	7
	b) Pää/kaula/runko:	0-10	7
	c) Jalat ja liikkeiden säännöllisyys:	0-10	6,5
	Yhteenlasketut rakennepisteet (a+b+c):	0-30	Askellajihevoset: 22,5 Estehevoset 21,5

5. Suoritusominaisuudet

Ratsuhevosjalostukseen hyväksyttävien oriiden tärkeänä hyväksymisvaatimuksena on suorituskyvynkoe tai vahvat kilpailunäytöt. Suorituskyvyn kokeella arvioidaan aikaisessa vaiheessa 3-5 -vuotiaan oriin jalostusarvoa suoritusoriina. Suoritusominaisuuksista laaditaan lineaarisen profiloinnin pohjalta kuvaus hevosen ominaisuuksista. Lineaarisen profiloinnin ohella hevoset pisteytetään määriteltyjen ominaisuuksien osalta.

Pisteytettävät suoritusominaisuudet:

5. Suoritusominaisuudet	3-5 v oriit, jalostusluokka I raja	Askellajihevoset	Estehevoset
	a) Tekniikka	Käynti, ravi ja laukkapiste, joiden keskiarvo vähintään 8, mikään osapiste ei alle 7,5	Hyppytekniikka 8 Askellajit: käynti, ravi ja laukkapisteen keskiarvo vähintään 7, mikään osapiste ei alle 6,5
	b) Luonneominaisuudet:	8	8
	c) Yleisvaikutelma:	8	8
	d) Ratsastettavuus:	8	8

6-vuotiaiden ja vanhempien oriiden suoritusominaisuudet mitataan kilpailutuloksilla jotka ovat esivaatimuksena jalostustarkastukseen osallistumiselle. Jalostusarvostelun yhteydessä suoritettun ratsastuskokeen sanallinen tai numeerinen arvostelu ei vaikuta oriin hyväksymiseen. Jalostustarkastuksen yhteydessä ratsain esitettävälle 6v- ja vanhemmille oriille kirjattava numeerinen, lineaarinen, tai sanallinen lausunto suoritusominaisuuksista ei vaikuta oriin hyväksymiseen.

1.1.2. Yli 6- vuotiaiden oriiden jalostusarvosteluun oikeuttavat suoritusvaatimukset:

Yli 6-vuotiaan oriin tulee täyttää suoritusvaatimukset voidakseen osallistua jalostusarvosteluun. Orilautakunnalla on oikeus hyväksyä perustellusta syystä arvosteluun ori, jonka suoritustulokset poikkeavat mainituista vaatimuksista, sekä tulkinvaraisissa tilanteissa päättää oriin osallistumisoikeudesta jalostustarkastukseen.

ESTERATSASTUS

6-vuotiaat (5-vuotiskaudella)

Vähintään 5 nollarataa 5-vuotiaana perusradalta tai kahden vaiheen kilpailun ensimmäisestä vaiheesta kansallisen/KV-tason kilpailun 110 cm tai korkeammasta luokasta, kuitenkin näistä vähintään 3 nollarataa vähintään 120 cm tasolta.

7-vuotiaat (6-vuotiskaudella)

Vähintään 5 nollarataa 6-vuotiaana perusradalta tai kahden vaiheen kilpailun ensimmäisestä vaiheesta kansallisen/KV-tason kilpailun 120 cm tai korkeammasta luokasta, kuitenkin näistä vähintään 3 nollarataa vähintään 130 cm tasolta.

8-vuotiaat (7-vuotiskaudella)

Vähintään 5 nollarataa perusradalta tai kahden vaiheen kilpailun ensimmäisestä vaiheesta 3-5 -tason kilpailun 135 cm tai korkeammasta luokasta.

9-vuotiaat ja vanhemmat

- Suoritusluokkataso 4: CSI5* 150cm sijoitus.

KOULURATSASTUS

6-vuotiaat (5-vuotiskaudella)

- FEI 5-vuotiaiden hevosten ohjelmat vähintään 2 tulosta vähintään 78%

7-vuotiaat (6-vuotiskaudella)

- FEI 6-vuotiaiden hevosten ohjelmat vähintään 2 tulosta vähintään 78%

8-vuotiaat (7-vuotiskaudella)

- 7-vuotiaat vähintään kolme tulosta vähintään 72% vaativa A tasolta (FEI).

9-vuotiaat ja vanhemmat

- Suoritusluokkataso 4: CDI5* Grand Prix, Grand Prix Special, Grand Prix Kür sijoitus.

KENTTÄRATSASTUS

6-vuotiaat (5-vuotiskaudella)

- koulu- tai estetulosten perusteella

7-vuotiaat (6-vuotiskaudella)

- 1 CIC1* (ei virheitä maastosta ja max 4 vp rataesteiltä) sekä 1 CNC1*

8-vuotiaat (7-vuotiskaudella)

- 1 CCI1* tai 1 CIC 2* (ei estevirheitä maastossa) sekä 1 CIC2* tai 2 CNC 2* (ei estevirheitä maastossa ja max 4 vp esteissä)

9- vuotiaat ja vanhemmat

- Suoritusluokkataso 4: CCI4* tai KV mestaruudet sijoitus.

2. Jalostusarvostelun tulokset

Jalostusarvostelun lopulliset tulokset julkaistaan koko testin päätyttyä. Oriin omistajalla tai edustajalla on oikeus keskustella tuomariston kanssa osien suorituksista erikseen ilmoitetuissa keskustelutilaisuuksissa.

Jalostusluokkaan hyväksyminen FWB-kantakirjan jalostusarvostelutuloksen perusteella:

Jalostusluokka I

Jalostusarvostelutuloksen perusteella ori merkitään Jalostusluokkaan I, mikäli ori suorittaa oritestin kaikki osa-alueet hyväksytysti ja minkään kohdassa 1.1. määritellyn osa-alueen numeerinen arvosana ei ole alle määritellyn pisterajan.

Jalostusluokka II

Jos 5v tai vanhempi ori täyttää muilta ominaisuuksiltaan jalostusluokka I vaatimukset jalostustarkastuksessa, mutta ori ei täytä joko rakenteen tai suorituskyvynkokeen osalta kaikkia vaatimuksia, voidaan ori merkitä jalostusluokkaan II ehdon 1 tai 2 täytyessä:

1. 5v oritestin tekeväälle oriille, joka rakenne- ja muilta ominaisuuksiltaan täyttää jalostusluokka I vaatimukset:
 - o tekniikkapisteiden (käynti + ravi + laukka) keskiarvo on askellajihevosilla vähintään 7,76, mikään pisteytettävä ominaisuus ei ole alle 6,5
 - o estehevosilla hyppytekniikka + laukka + yleisvaikutelma -pisteiden keskiarvo on vähintään 7,76, mikään pisteytettävä ominaisuus ei ole alle 6,5
2. Ori täyttää suoritus-, sekä muilta ominaisuuksiltaan jalostusluokka I asetetut vaatimukset ja
 - o askellajihevosen yhteen lasketut rakenne pisteet ovat yli 22, mikään arvostelukohta ei ole alle 6,5
 - o estepainotteisen testin tekevän oriin yhteen lasketut rakenne pisteet ovat yli 21, mikään arvostelukohta ei ole alle 6,5

Jalostukseenkäyttöoikeus jalostusarvostelutuloksen perusteella:

- 3-vuotiaille jalostusluokkaan I merkittävälle oriille voidaan myöntää kahden vuoden yleinen jalostukseenkäyttöoikeus jalostusarvostelutuloksen perusteella.
- 4-vuotiaille jalostusluokkaan I merkittävälle oriille myönnetään yhden vuoden voimassa oleva jalostukseenkäyttöoikeus jalostusarvostelutuloksen perusteella.
- 5-vuotiaille ja vanhemmille FWB-kantakirjan jalostusluokkaan I merkittävälle oriille myönnetään toistaiseksi voimassa oleva yleinen jalostukseenkäyttöoikeus jalostusarvostelutuloksen perusteella.

Jalostusluokkaan II hyväksyttävälle 5-vuotiaille ja vanhemmille oriille myönnetään toistaiseksi voimassa oleva tammakohtainen jalostukseenkäyttöoikeus. Jokaiselle tammalle tulee lunastaa oma tammakohtainen lisenssi, joka on voimassa kyseisen kauden ajan. Oritta kohden voidaan lunastaa useita tammakohtaisia lisenssejä. Jalostusluokkaan II merkittävän oriin Jalostusluokkaa voidaan korottaa orilautakunnan päätöksellä Jalostusluokkaan I perustellusta syystä oriin omien tai jälkeläisten tulosten perusteella.

Mikäli ori periyttää perinnöllisiä sairauksia, voidaan se poistaa jalostuksesta.

FWB-kantakirjan jalostusluokkiin merkitylle oriille voidaan myöntää jalostusarvokirjaimia jälkeläisten suoritusten perusteella.

3. Oriin jalostukseenkäytön ehdot

Oriin jalostukseenkäytön ehtona on vapauttava röntgenlausunto ennen ensimmäistä jalostukseen hyväksymistä sekä vuosittainen, vapauttava CEM-testi ennen astutuskauden alkua. Keinosiemennykseen käytettävältä oriilta vaaditaan lisäksi EVA-testi.

Hevostarkastuksen yhteydessä oriista otetaan tarvittaessa dna-testi (jouhet).

Kaikki oripäivillä **hyväksytyt** oriit testataan WFFS:n (Warmblood Fragile Foal Syndrome) varalta, mikäli niitä ei ole aiemmin testattu.

Yleisen jalostukseenkäyttöoikeuden jatkamiseksi oriille tulee vuosittain lunastaa yleinen tai tammakohtainen orilisenssi sähköisesti Heppa-järjestelmän kautta.

Oriin jalostuskäytön ehtoihin kuuluu myös sääntöjen mukainen sähköinen astutuskirjanpito.

Lisäksi orilautakunta voi asettaa tarpeen vaatiessa muita ehtoja jalostukseenkäytölle.

4 Ratsuhevosoriiden oritestin kulku

4.1. Askellaji- ja estepainotteisen oritestin kulku ikäluokittain

4.1.1. 3-VUOTIAAT ORIIT: Suorituskyvynkoe askellaji- tai estepainotteinen

Kolmevuotiaiden oriiden testin tehtävänä on antaa monipuolinen kuva oriin ominaisuuksista. Oriin jalostukseen hyväksyminen ratkaistaan testin eri osakokeiden antaman kokonaisuuden perusteella.

Askellajihevokset

Päivä 1

- Eläinlääkärin suorittama hevostarkastus
- Rakennearvostelu
- Askellajit vapaana

Päivä 2 tai 3

- Liinassa juoksutus – tuomareiden ohjeiden mukaisesti

Päivä 2 tai 3

- Ratsain esittäminen – tuomareiden ohjeiden mukaisesti

Estehevokset

Päivä 1

- Eläinlääkärin suorittama hevostarkastus
- Rakennearvostelu
- Irtohyptys I
- Askellajit vapaana

Päivä 2 tai 3

- Irtohyptys II

Päivä 2 tai 3

- Ratsain esittäminen – tuomareiden ohjeiden mukaisesti

Oriiden palkitseminen tehdään kaikkien osakokeiden jälkeen. Kaikki osakokeet ovat yleisölle avoimia.

4.1.2. 4-5 -VUOTIAAT ORIIT: suorituskyvynkoe, askellaji- tai estepainotteinen

Askellajihevoset

Päivä 1

- Eläinlääkärin suorittama hevostarkastus
- Rakennearvostelu

Päivä 1 tai 2

- Askellajikoe I: oma ratsastaja

Päivä 2 tai 3

- Askellajikoe II: testiratsastaja

Estehevoset

Päivä 1

- Eläinlääkärin suorittama hevostarkastus
- Rakennearvostelu

Päivä 1 tai 2

- Estekoe I: oma ratsastaja (laukan arvostelu sisältyy estekokeeseen)
- Askellajikoe I (arvioidaan estekokeen I yhteydessä)

Päivä 2 tai 3

- Estekoe II: testiratsastaja

Ori saa sanallisen arvion kunkin osakokeen jälkeen, lopulliset tulokset julkaistaan, kun koko testi on suoritettu. Oriiden palkitseminen tehdään kaikkien testiosuuksien jälkeen. Kaikki osakokeet ovat yleisölle avoimia.

4.1.3. 6-vuotiaat ja vanhemmat oriit

Päivä 1

- Eläinlääkärin suorittama hevostarkastus
- Rakennearvostelu
- **6-8-vuotiaat** oriit askellaji- tai estearviointi oman ratsastajan kanssa
- **9-13-vuotiaat** oriit – ratsain esittäminen

Suomen Hippos ry pidättää oikeuden muuttaa jalostusarvostelun osakokeita ja niiden suoritusjärjestystä.

5. Osakokeet

Kaikki oriit suorittavat ensimmäisenä hevostarkastuksen, mittauksen ja identiteetin tarkastuksen sekä rakennearvostelun.

Oriit saapuvat kaikkiin testin osuuksiin sopivasti verrytelyinä. Verryttelyalue avautuu 30 min ennen suoritusten alkua ja **testialueelle siirrytään aina verryttelyalueen kautta** (pl. hevostarkastus ja rakennearvostelu). Estekokeeseen osallistuvien oriiden verryttelyesteen korkeus on maksimissaan sama kuin testissä. Oriilla tulee olla verryttelyssä samat suojat kuin testisuorituksessa. Stewardi valvoo verryttelyä ja tarkistaa varusteet.

5.1. Hevostarkastus

Ratsuoripäivillä kaikille oriille tehdään terveydentilan tarkastus. Tarkastus sisältää mm. jalkojen tutkimisen sekä liikkeitä kovalla ja pehmeällä alustalla. Tarkastuksen yhteydessä hevoset mitataan ja niiden tunnistetiedot tarkistetaan.

Mikäli eläinlääkäri huomaa oriin terveydentilassa jotain poikkeavaa, voidaan ori tarkastaa uudelleen ennen seuraavan oritestin osuuden alkua. Tarvittaessa ori tarkastetaan useamman kerran testin aikana.

Vähintään yksi orilautakunnan edustaja on eläinlääkärin lisäksi paikalla koko hevostarkastuksen ajan. **Liitteessä 2 On esitetty terveysvaatimukset**

5.2. Rakennearvostelu

Orilautakunta arvion hevosen rakenteen ja liikkeiden säännöllisyyden sivuprofiilista, edestä sekä takaa. Ori esitetään käynnissä ja ravissa suoralla, edestakaisella linjalla sekä käynnissä ja ravissa suurella ympyrällä talutettuna.

5.3. Suorituskyvykokeet

Suorituskyvykokeisiin osallistuvat 3-5-vuotiaat suomalaisen lämminverisen ratsuhevosen jalostukseen tarjottavat oriit, joilla ei ole korvaavia tuloksia käytössä.

5.3.1. 3-vuotiaat askellajipainotteiset oriit

Askellajien esittäminen vapaana

Askellajit molempiin suuntiin esitetään vapaana juokuttaen lautakunnan ohjeiden mukaisesti.

3-vuotiaiden askellajioriiden esittäminen liinassa juokuttaen

Vuodesta 2018 alkaen 3-vuotiaiden askellajioriiden ensimmäinen ratsain esittäminen on korvattu liinassa juokuttamisella. Ori esitetään suitsitettuna, juokutusvyöllä ja sivuapuohjilla varustettuna. Oriilla saa olla jaloissaan oritestin sääntöjen mukaiset suojat. Oma esittäjä juokuttaa oriin orilautakunnan ohjeiden mukaisesti. Juokuttajalla tulee olla varusteina juokutusliina ja –piiska sekä kypärä.

Ori esittää liinassa kaikki askellajit molempiin suuntiin. Juoksutuksessa arvioidaan oriin luontaista tasapainoa ja liikemekaniikkaa sekä yhteistyökykyä. Sen toivotaan liikkuvan hyvässä tahdissa ja tasapainossa rennolla, tasaisella tuntumalla. Ori tulee olla valmisteltu juokuskokeeseen hyvin jotta oriilla on edellytykset esittää parhaansa ja saada mahdollisimman hyvin oritta kuvaileva ja sen kehitystä tukeva arvostelu. Juoksutuksen kesto on noin kymmenen minuuttia.

Ratsain esittäminen 3-vuotiaat

FWB-hevosten jalostuksessa yksi tärkeä ominaisuus on ratsastettavuus. Hevosten toivotaan olevan yhteistyöhaluisia ja eteenpäinpyrkiviä sekä liikkuvan pehmeillä avuilla. Tavoitteena on, että hevonen kantaa itsensä ja ratsastajansa hyvässä tasapainossa oriin ikä huomioiden ja suhtautuu tehtäviinsä positiivisesti.

Esteoriit suorittavat kaksi ratsain esittämistä, askellajioriit yhden. Oriit esitetään pareittain maneesissa. Ori talutetaan maneesiin. Ratsaille nousussa **täytyy käyttää avustajaa** ja avustajan tulee jäädä maneesiin odottamaan kokeen päättymistä. Avustajan tulee käyttää kypärää.

Oriit esitetään kokeen valvojan ohjeiden mukaan käynnissä, ravissa ja laukassa sekä esitetään askeleen pidennykset. Ratsain esittäminen on kestoltaan noin viisitoista minuuttia.

Oriilla saa olla jaloissa oritestin sääntöjen mukaiset suojat. Orilautakunta voi tarvittaessa vaihdattaa suojat, mikäli ne eivät ole ohjeen mukaiset.

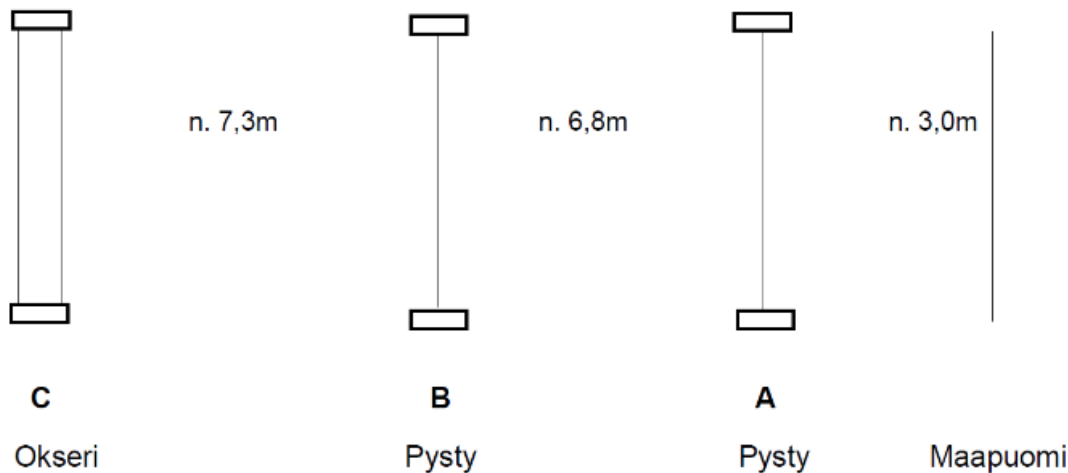
Oriiden esittäminen ratsain antaa monipuolisen kuvan jalostusoriilta vaadittavista ominaisuuksista, erityisesti yhteistyöhalusta ja tasapainosta. Ratsain esittäminen on yleisölle avoin tilaisuus.

5.3.2. 3-vuotiaat estepainotteiset oriit

Irtohyppytesti

Irtohyppytesti ja askellajien arviointi tapahtuvat maneesissa. Oriin tulee olla valmisteltu tehtävää varten, jotta sen on helppo suoriutua kykyjensä tasolla.

Irtohyppytesti suoritetaan vasemmassa kierroksessa. Hyppytestissä tulee olla mukana omistajan nimeämiä avustajia, esittäjän lisäksi 1-2. Mikäli omistajalla ei ole käytössä omia avustajia, on siitä ilmoitettava etukäteen tilaisuutta Suomen Hippokseen, jolloin käytetään Suomen Hippoksen nimeämiä avustajia. Esittäjällä ja avustajilla tulee olla kypärä.

Kuvassa esitetyt esteiden välimatkat ovat ohjeellisia. Esteväliä sovitetaan kullekin oriille sopiviksi.

Hevonen saa verryttää hyppäämällä kerran aloituskorkeudessa 70-80 cm ennen arvostelun alkamista. Aluksi kaikki esteet ovat pystyjä. Tämän jälkeen C-osa muutetaan okseriksi. Okseria korotetaan asteittain. Hevonen otetaan kiinni aina kujan päässä ja siirretään ravissa kujan alkuun. Etäisyyksiä voidaan tarvittaessa muuttaa laukka-askeleen mukaan.

Estemateriaalina käytetään puomeja, lankkuja ja kavaletteja. Hyppykierroksen epäonnistuessa tulee kerran yksi ylimääräinen kierros. Radan koko n. 20 m x 50 m.

Estekorkeudet, 3-vuotiaat oriit

Irtohyppytesti I

Estehevoset
n. 120 cm/5 kierrosta

Irtohyppytesti II

Estehevoset
n. 120-130 cm/5-6 kierrosta

Ratsuhevosten ohjeellinen maksimikorkeus irtohyppytestissä n. 120-130 cm. Osakokeen aikana voidaan omistajan (tai hänen nimeämänsä edustajan) ja tuomariston yhteisellä päätöksellä nostaa estekorkeus 130 cm:iin.

5.3.3. Askellajipainotteiset 4-5 -vuotiaat oriit

4-5 -vuotiaiden oriiden askellajikokeissa esitettävät asiat

Oriit pystyvät ominaisuuksiltaan ja ratsastettavuudeltaan liikkumaan ikäisekseen sopivassa kokoamisasteessa. Ominaisuuksia voidaan testata ratsastamalla ikäluokittain määritellyjä tehtäviä.

4-vuotiaat: Ori taipuu molempiin suuntiin, liikkuu tasapainossa suorilla ja kaarevilla urilla (20 m ympyrät), pystyy pidentämään ja lyhentämään askeltaan.

5-vuotiaat: Edellisten lisäksi ori suoriutuu sivuttaisliikkeistä, sillä on ikäisekseen sopiva kokoamiskyky, laukanvaihdot käynnin kautta onnistuvat, samoin 10 m voltit ja vastalaukka.

Askellajikoe I oman ratsastajan kanssa, kouluohjelma

- 4-vuotiaat askellajioriit suorittavat kouluratsastusohjelman FEI 4-vuotiaille hevosille, rata A 2022
- 5-vuotiaat askellajioriit suorittavat ohjelman FEI Esiohjelma 5-vuotiaille hevosille 2022 (rata A).

Hevosen tulee kulkea kaikissa askellajeissa tasapainossa ja nuorelle hevoselle sopivassa muodossa.

4-5-vuotiaat: Askellajikoe II testiratsastajan kanssa

Ori tuodaan suorituspaikalle taluttaen, minkä jälkeen oma ratsastaja nousee hevosen selkään (avustaja voi pitää hevosta kiinni selkään noustessa) ja ratsastaa oritta muutaman minuutin ajan molempiin suuntiin.

Tämän jälkeen oma ratsastaja avustaa testiratsastajaa selkään nousussa. Testiratsastaja ratsastaa oritta kaikissa askellajeissa molempiin suuntiin.

5.3.4. Estepainotteiset 4-5 -vuotiaat oriit

FWB-jalostukseen tarjottavat oriit, ohjeelliset estekorkeudet:

4-vuotiaat **90-100cm,** 4-vuotiaat oriit hyppäävät esteet 1-5 numerojärjestyksessä. Yksi rataan kuuluva este voidaan korottaa 100 cm:iin.

5-vuotiaat **100-120 cm** 5-vuotiaat oriit hyppäävät koko radan numerojärjestyksessä.

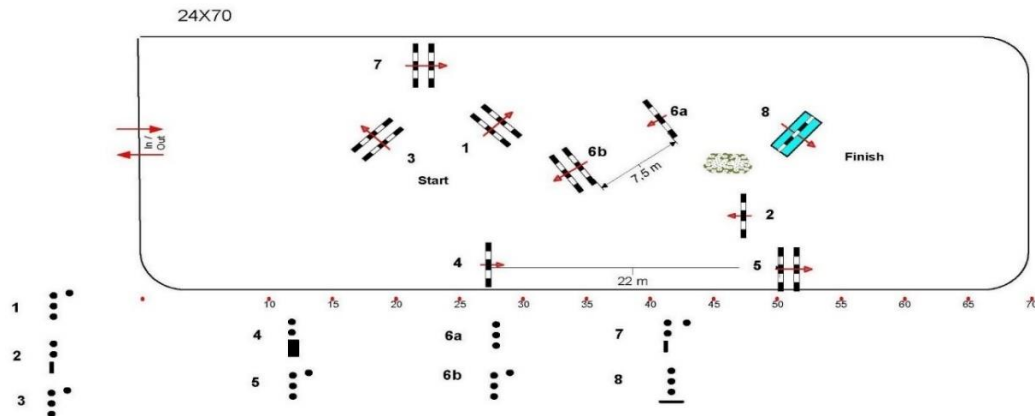
Esteiden maksimipituus on esteen korkeus +20 cm.

Askellajikoe I ja estekoe I oman ratsastajan kanssa

Ori suorittaa askellajikokeen I samassa yhteydessä kuin estekokeen I. Askellajikokeessa ori esitetään kaikissa kolmessa askellajissa orilautakunnan ohjeiden mukaan molempiin suuntiin.

Hevosen tulee kulkea kaikissa askellajeissa tasapainossa ja nuorelle hevoselle sopivassa muodossa. Estepainotteisessa testissä askellajikoetta ei pisteytetä, mutta se tulee suorittaa hyväksytysti. Estehevosten laukka arvioidaan estekokeiden yhteydessä.

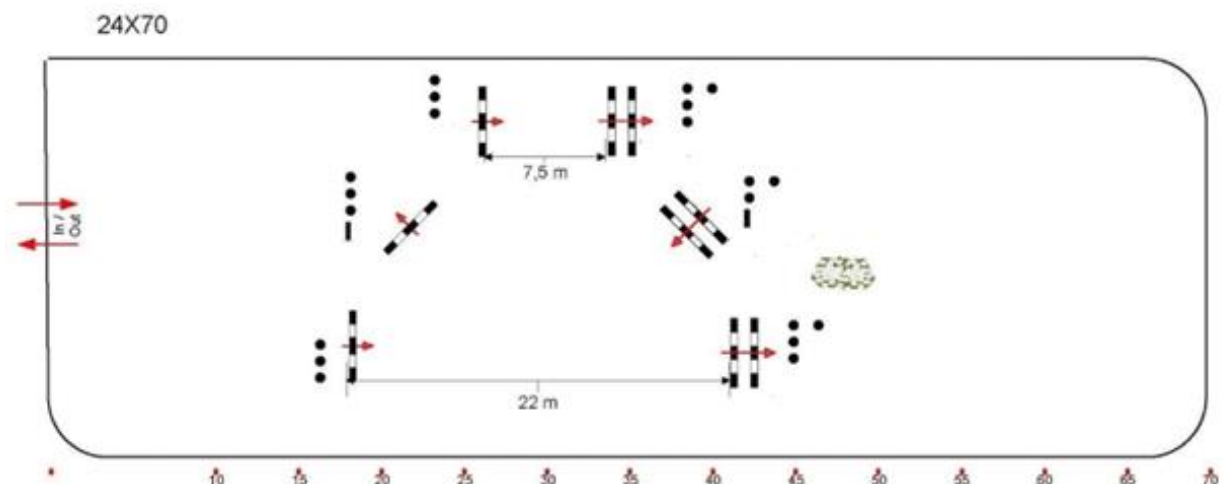
Estekokeessa I omia avustajia ei saa olla mukana radalla. Rata hypätään ensin kokonaisuudessaan ja sen jälkeen tuomariston ohjeiden mukaan koko rata uudelleen tai osia siitä.

Estekoe II testiratsastajan ratsastamana

Hevonen tuodaan kokeeseen taluttaen. Oma ratsastaja nousee hevosen selkään ja ratsastaa muutaman minuutin kumpaankin suuntaan. Tämän jälkeen oma ratsastaja nousee selästä, avustaa testiratsastajan oriin selkään ja poistuu radalta odottamaan kokeen päättymistä. Testiratsastaja ja orilautakunta päättää mitkä osat radasta ori suorittaa testiratsastajan alla.

Omistajan nimeämä henkilö voi seistä rata-alueella mahdollista tuomareiden kuulemista varten (esteiden korottaminen ja lisätehtävät). Estekokeen II aikana arvioidaan uudelleen myös oriin laukkaa estetestiratsastajan ratsastamana.

- Alkukorkeuksia voidaan tarvittaessa muuttaa.
- Etäisyyksiä esteiden välillä voidaan sovittaa hevosen mukaan.
- Testiratsastajan radalla käytetään vain niitä materiaaleja, jotka ovat olleet käytössä myös estekokeessa I oman ratsastajan kanssa.

5.4. Jalostusarvosteltavat 6-vuotiaat ja vanhemmat oriit

Jalostusarvostelukertoja ei ole rajoitettu.

Jalostusarvostelutuloksen perusteella ori voidaan merkitä jalostusluokkaan ja sille voidaan myöntää jalostukseenkäyttöoikeus.

Jalostusluokkaan voidaan merkitä 6-vuotias tai vanhempi ori seuraavin ehdoin:

- Mikäli ori on ulkomaisessa hyväksytyssä kantakirjassa merkitty jalostusluokkaan, voidaan ori merkitä suoraan siihen FWB-kantakirjan luokkaan, jonka ehdot se täyttää. Oriin esittäminen ratsuoripäivillä on tällöin vapaaehtoista. Oripäivillä annettu lausunto ei vaikuta oriin jalostusluokkaan laskevasti, jos oriilla on jo voimassa oleva jalostukseenkäyttöoikeus hyväksytyssä ulkomaisessa kantakirjassa.
- Mikäli hyväksytyyn tai tunnustettuun kantakirjaan merkityllä oriilla on tarvittavat kilpailutulokset tai muut meriitit, voidaan ori jalostusarvostella ja jalostusarvostelutuloksen perusteella merkitä jalostusluokkaan. Tunnustettuun kantakirjaan merkityn oriin tulee täyttää FWB-kantakirjan pääosaston polveutumisen ehdot.

Jalostusarvosteltavat oriit suorittavat Ratsuoripäivillä hevostarkastuksen ja mittauksen sekä rakenteen arvostelun, joiden lisäksi 6- vuotiaat ja vanhemmat oriit esitetään ratsain. Askellajihevoset esittävät askellajit orilautakunnan ohjeiden mukaan ja estehevokset hyppäävät muutaman esteen (pysty ja okseri) radan orilautakunnan ohjeiden mukaisesti.

9-vuotiaiden ja vanhempien oriiden ratsain esittämistä ei pisteytetä, vaan ne saavat ainoastaan sanallisen arvion.

14-vuotiaita ja vanhempia oriita ei tarvitse näyttää ratsain, mutta halutessaan niin saa tehdä.

Mikäli oriilla on erittäin mittavat/vakuuttavat omat kilpailunäytöt tai jälkeläisnäytöt voidaan ori vapauttaa ratsastuskokeesta. Orilautakunta käsittelee kaikki vapautusanomukset, jotka on toimitettava ilmoittautumisajan puitteissa.

HYVÄKSYTYT KANTAKIRJAT

Hyväksytyt kantakirjat:

Belgian Warmblood (BWP), Danish Warmblood (DWB), Dutch Warmblood (KWPN: ei Gelder, Tuigpaard), German Sport Horse (Württemberg, Bavarian Warmblood, Brandenburger Warmblood, SachsenAnhaltiner Warmblood, Thüringer Warmblood, Saxonian Warmblood, Zweibrücker Riding Horse) , Hessian Warmblood, Holsteiner , Mecklenburg, Norsk Varmblod (NWB), Oldenburg (OLD), Oldenburg Jumping Horse (OS) , Rhenish Sport Horse , Swedish Warmblood (SWB), Selle Francais (SF), Trakehner , Westphalian Riding Horse, Zangersheide

Lisäksi täysiverirodut

Englantilainen täysiverinen

Arabialainen täysiverinen

Angloarabialainen täysiverinen

TUNNUSTETUT KANTAKIRJAT

WBFSH täysjäsenkantakirjat

6. Ratsain esittämisen korvaavat kilpailutuokset, 6-vuotiaat ja vanhemmat oriit

Ratsain esittämisen korvaavia tuloksia on anottava Suomen Hippos ry:ltä. Vähimmäisvaatimukset ovat seuraavat:

Kouluratsastuksessa vähintään 5 sijoitusta vaativassa A luokassa asianomaisen maan virallisen kilpailusäännön mukaan.

Esteratsastuksessa vähintään tasolta 140 cm viisi sijoitusta asianomaisen maan virallisen kilpailusäännön mukaan. Erikoisluokkien sijoituksia ei oteta huomioon. Sijoituksia on oltava vähintään kahden kilpailukauden ajalta.

Kenttäkilpailussa 3 sijoitusta vaativassa (**-***), tai 2 sijoitusta vaativassa (**-***), ja yksi sijoitus vaikeassa (***) tai 2 hyväksytyä tulosta kansainvälisessä luokassa (vaikea, ***-****). Tulokset on oltava vähintään kahdelta kaudelta.

Täysiveriori voidaan hyväksyä jalostusluokkaan laukkakilpailutulosten perusteella mikäli oriin katsotaan (RPVK:n päätöksellä) merkittävästi edistävän populaation kehitystä.

7. Ratsuoripäiville ilmoittautuminen, esitiedot ja maksut 2023

7.1. Ilmoittautuminen

Ratsuoripäiville ilmoittaudutaan Hippoksen Heppa-järjestelmän näyttelykalenterin kautta **9.3.2023 mennessä**. Ilmoittautumista varten tarvitaan Oma Talli -tunnukset.

Jälki-ilmoittautuneina huomioidaan **vain ilmoittautumisajan jälkeen maahantuodut oriit**, joiden osalta viimeinen ilmoittautumispäivä on **23.3.2023**. Hippos suosittelee, että Ratsuoripäiville osallistuvat oriit tuodaan Suomeen viimeistään viikkoa ennen tapahtumaa.

Ilmoittautumisajan päätyttyä lasku osallistumisesta tulee ilmoittajalle sähköpostilla sekä Oma Talliin. Ilmoittamalla oriin tapahtumaan ilmoittaja sitoutuu maksamaan laskun.

Tuontioriiden rekisteröinti ja rekisteröintimaksut tulee olla hoidettu viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä.

Oriin ilmoittajan vastuulla on, että orilautakunnalla on käytössään kaikki ajankohtainen tieto oriista.

3-vuotiaat oriit ilmoitetaan joko askellaji- tai estepainotteiseen suorituskyyvykokeeseen.

4-5 -vuotiaat oriit ilmoitetaan joko askellaji- tai estepainotteiseen suorituskyyvykokeeseen. Ori voidaan hyväksyä myös ulkomaisen testituloksen perusteella.

6-vuotiaat ja vanhemmat oriit voidaan ilmoittaa jalostusarvosteluun kilpailusuoritusten tai hyväksyä ulkomaisen testituloksen perusteella.

7.2. Esitiedot ja valokuvaus

Jokaisesta Oripäiville osallistuvasta oriista toimitetaan röntgenkuvat ja röntgen/hammas/purentatutkimuspöytäkirja (**LIITE 3**) viimeistään kolme viikkoa ennen ilmoittautumisen päättymistä sekä terveystieto- ja esitietolomakkeet ilmoittautumisen yhteydessä. Ajoissa toimitetuista röntgenkuvistakuvista saa lausunnon **ennen viimeistä ilmoittautumispäivää. Oripäivien osallistumismaksua ei palauteta, mikäli oriilla ei ole osallistumisoikeutta röntgenlöydösten vuoksi.**

Röntgenkuvaus voidaan tehdä aikaisintaan 12 kuukautta ennen Ratsuoripäiviä. Tuontoriiden osalta ulkomaiset röntgenkuvat hyväksytään muista EU-maista sekä Norjasta ja Sveitsistä. Hippoksen eläinlääkäriin lausumat röntgenlausunnot ovat voimassa kaksi vuotta.

Pyydämme toimittamaan vain tarvittavat kuvat. Kuvien laadun tulee olla sellainen, että ne pystytään analysoimaan, joten uusintakuvausten välttämiseksi pyydämme kiinnittämään laatuun erityistä huomiota.

Oriilta, joilla on aiemmin ollut jalostukseenkäyttöoikeus Suomessa, ei vaadita uusia röntgenkuvia.

Liite 3 Röntgenkuvausohjeet ja -pöytäkirja sekä hammas- ja purentatarkastus

Oriiden valokuvaus

Oriiden valokuvaaminen oripäivillä tapahtuu erikseen merkityllä alueella erikseen ilmoitettuna ajankohtana. Huolehdittehan, että ori tulee kuvattua Hippoksen kuvaajan toimesta.

HUOM! Katalogiin tarvittava oriin rakennekuva (mielellään sivusta, koko hevosen kuva) tulee toimittaa **viimeiseen ilmoittautumispäivään 9.3.2023** mennessä pirje.fagerpintila@hippos.fi. Kuvan lähettäjä vastaa kuvan käyttöoikeuksista. Kuvan tulee olla:

- korkearesoluutioinen .jpg -kuva
- vaakasuuntainen
- taustaltaan yksinkertainen (esim. metsä tai seinä)
- kuvassa tulee olla tarpeeksi tilaa hevosen ympärillä (leikkuuvarat)
- mielellään muokkaamaton

Kuva 1. Esimerkkikuva katalogiin tulevasta oriin rakennekuvasta.

7.3. Hinnasto

Suorituskyvynkoe 3 -vuotiaat	400 €
Suorituskyvynkoe 4-5 -vuotiaat	670 €
Kilpailusuoritusten perusteella hyväksyntää hakevat oriit	400 €
Jalostusarvosteltavat oriit, hyväksytyt toisessa kantakirjassa	220 €
Röntgenkuvien analysointimaksu	50 €

Lisäksi laskutetaan oriin majoituskulut sekä hyväksytyiltä oriilta mahdolliset WFFS-testauksen ja DNA-määrityksen kulut. Ratsuoripäivillä jalostusluokkaan I hyväksyttävien oriiden osallistumismaksuun sisältyy hyväksymisvuoden yleinen orilisenssi.

Ilmoittautumisajan jälkeen perutusta osallistumisesta palautetaan maksusta puolet (50 %) eläinlääkärintodistusta vastaan. Ennen ilmoittautumisajan päättymistä peruttu ilmoittautuminen ei aiheuta ilmoittajalle kuluja. Peruutus tehdään sähköpostitse sanna.uotila@hippos.fi tai puhelimitse Sanna Uotila 020 760 5257.

7.4. Rokotusmääräykset

1.1.2023-31.12.2023 Suomen Hippoksen järjestämissä näyttelyissä on tällä hetkellä voimassa vahva suositus näyttelyyn osallistuvien hevosten riittävästä rokotussuojasta hevosinfluenssaa vastaan.

1.1.2024 alkaen Hippoksen tamma- ja varsanäyttelyihin, sekä oriiden jalostusarvostelutilaisuuksiin osallistuvilla hevosilla ja poneilla tulee olla Hippoksen näyttelysääntöjen mukaisesti voimassa oleva rokotussuoja:

- Kalenterivuonna 1v täyttävällä tai sitä vanhemmalla hevosella tai ponilla tulee olla vähintään kaksi perusrokotetta annettuna.
- Toinen perusrokote tulee antaa 21–92 vrk:n kuluessa ensimmäisestä perusrokotteesta.
- Viimeisimmän rokotteen antamisesta tulee olla kulunut vähintään 7 vrk ja enintään 365vrk.

Ratsastuskilpailuiden ja ravikilpailuiden, sekä islanninhevosten kilpailuissa ja näyttelyissä käytettävät rokotusohjelmat poikkeavat Hippoksen näyttelyissä käytössä olevasta rokotusohjelmasta. Tarkistathan ponin tai hevosen rokotusohjelmaa suunnitellessa, että se noudattaa myös lajikohtaisia vaatimuksia.

8. Näyttelyyn saapuminen ja ilmoittautuminen

Ratsuoripäiville osallistuva ori ilmoitetaan kansliaan viimeistään tuntia ennen ensimmäisen testiosuuden alkua. Hevosen passi esitetään hevostarkastuksessa ID-varmennuksen yhteydessä.

Viimeistään ilmoittautumisen yhteydessä kansliaan toimitetaan mahdolliset lisäselvitykset, jotka oriinpitäjä haluaa jättää lautakunnan tiedoksi (esim. ilmoittautumisajan jälkeen esille tulleet lisätiedot tai anomus alle 16-vuotiaan oikeudesta esittää oritta).

9. Majoitukset, talliohjeistus ja turvallisuus

Suorituskyvynkokeeseen osallistuville oriille (3-5 -vuotiaat) varataan karsinapaikka Hevosopistolta torstaista lauantaihin Hippoksen toimesta. Mikäli tarvitsit karsinapaikkaa pidemmälle ajalle, ilmoita siitä sanna.uotila@hippos.fi **1.4.2022** mennessä.

Hevosopisto lähettää laskun karsinapaikasta suoraan oriin ilmoittajalle. Lisätietoja www.hevosopisto.fi

Yleisön liikkuminen tallissa on kielletty. Tallivalvojana toimii Hippoksen nimeämä henkilö.

Suorituskyvynkokeeseen osallistuvat oriit pysyttelevät pääosin tallissa koko testin ajan osakokeita ja verryttelyjä lukuun ottamatta. Mikäli ori poistuu tallista, tulee siihen pyytää lupa tallivalvojalta. Oriita voidaan verryttellä aikaisintaan puoli tuntia ennen oman testin alkua.

Oriin kanssa liikuttaessa on otettava huomioon yleisön ja muiden tapahtumaan osallistuvien turvallisuus. Oriin on oltava suitsittuna, kun sitä liikutetaan tapahtumapaikalla. Oriit ovat tapahtumapaikalla koko ajan oriin omistajan/haltijan vastuulla. Vaaratilanteita aiheuttava ori voidaan poistaa testistä.

Eläinlääkäri on paikalla oriiden testien ajan, muutoin palvelee päivystävä eläinlääkäri (ja Ypäjän Hevossairaala).

Testien ajan paikalla on ensiapuhenkilökunta, muina aikoina päivystävä ensiapu.

Ihmisten majoituspaikkavaraukset tehdään suoraan Hevosopistolle www.hevosopisto.fi.

10. Steward ja keskustelutilaisuudet orilautakunnan kanssa

Oritestin aikana paikalla on steward, joka valvoo hevosten hyvinvointia ja jolla on oikeus osallistua äänettömänä jäsenenä orilautakunnan työskentelyyn. Hän toimii myös lautakunnan työskentelyn valvojana ja oriinpitäjien kontaktihenkilönä.

Stewardilla on oikeus osallistua orilautakunnan kokouksiin sekä orilautakunnan ja oriinpitäjien keskustelutilaisuuksiin.

Oriiden omistajilla/heidän valtuuttamillaan henkilöillä on mahdollisuus keskustella orilautakunnan kanssa päivittäin oriiden arvostelujen jälkeen oritestiin liittyvistä asioista.

11. Lääkintämääräykset ja alkoholin käyttö

Ratsuoripäivillä noudatetaan Suomen Hippoksen lääkintämääräyksiä ja oriita testataan pistokokein dopingtesteillä. Kokeiden ajankohdan päättää orilautakunnan eläinlääkäri.

Päihtynyt henkilö ei saa käsitellä oriita tapahtuma-alueella oritestin aikana. Lautakunta voi määrätä suoritettavaksi puhallustestejä ja päihtynyt henkilö voidaan poistaa tapahtuma-alueelta.

Liite 1 Lääkintäohje

12. Valitusoikeus

Jalostusarvostelun tulokset ovat julkisia. Jalostusarvostelutuloksesta voi valittaa, mikäli arvostelutilaisuutta ei ole toteutettu rodun voimassa olevan jalostusohjesäännön ja muiden asiaa koskevien ohjeistusten mukaisesti. Valituksen voi tehdä henkilö, jonka omistuksessa tai hallinnassa kyseiseen valitukseen liittyvä yksilö on. Valitus tulee toimittaa kirjallisesti. Valitukset käsittelee Suomen Hippos ry:n Ratsu- ja ponivaliokunta.

Arvostelupaikkaan ja tapahtumaan liittyvät valitukset tulee esittää arvostelutilanteessa, viimeistään puoli tuntia tilaisuuden päätyttyä näyttelykansliaan.

Muut arvostelutilaisuuteen liittyvät valitukset tulee toimittaa Suomen Hippokseen kirjallisina kahden viikon kuluessa arvostelutilaisuudesta.

Oriin testi voidaan keskeyttää orilautakunnan yhteisellä päätöksellä. Keskeytyksestä ei voi valittaa.

13. Hevosen ja ratsastajan varusteet ja hevosen käsittely testin aikana

On erittäin tärkeää tuoda hevonen tilaisuuteen hyvin valmisteltuna, jotta hevosella on mahdollisuus esittää parhaansa.

Oriin hyvinvoinnista testin aikana vastaa omistaja tai omistajan nimeämä vastuuhenkilö. Oriiden asianmukaista kohtelua valvoo orilautakunta eläinlääkäriin johdolla yhdessä stewardin ja tallitarkkailijan sekä muiden toimihenkilöiden kanssa.

Oriin esittäjällä sekä avustajalla tulee olla kypärä päässään aina oritta käsiteltäessä. Esittäjän asun tulee olla tarkoituksenmukainen ja siisti.

Esittäjän tai avustajan raippaan ei saa olla kiinnitettynä mitään ylimääräistä esim. muovipusseja tai muovisuikaleita. Irtohypytyksessä ja juoksutuksessa pitkä juoksutusraippa on sallittu merkinantovälineenä. Merkinannon tulee olla hillittyä eikä raipalla saa osua hevoseen.

Ori esitetään suitsuttuna ja numerolapulla varustettuna jokaisessa osakoikeessa sekä aina sen poistuessa karsinasta.

Mikäli oriilla on jatkuvasti huomauttamista vääränlaisista varusteista, voi orilautakunta asettaa siitä oriin haltijalle/omistajalle sanktion.

Testin ajan paikalla oleva steward tarkastaa oriiden varusteet ennen jokaista testiosuutta. Oriin omistaja tai omistajan nimeämä vastuuhenkilö on vastuussa siitä, että oriin varusteet ovat sääntöjen mukaiset.

13.1. Varusteet: Hevostarkastus, rakennearvostelu, askellajien esittäminen vapaana
Hevonen esitetään suitsittuna ja riittävän pitkän taluttimella varustettuna, ilman suoja.

Hevostarkastuksessa tulee olla mukana **oma, vähintään 8 m pitkä liina** ympärillä juoksutusta varten.

Avustajan käyttö on suositeltavaa.

13.2. Varusteet: Irtohypytytys ja irtojuoksutus

Irtohypytyksessä hevosella tulee olla etujaloissa jännesuojat, bootsit on sallittu. Takajaloissa sallitaan SRL:n estekilpailusääntöjen mukaiset suojat **lukuun ottamatta pinteitä ja bootseja** (huomioithan nuoria hevosia koskevat suojasäännöt). Taluttimen tulee olla

varustettu nopeasti irroitettavalla ja kiinnitettävällä pikalukolla. Irtohypytyksuun viettäessä voidaan myös käyttää lyhyttä kuolainrenkaan läpi pujotettavaa nauhaa, joka irtoaa suitsista päästettäessä hevonen kujaan. Irti päästetylle hevoselle ei saa jäädä kuolainrenkaaseen roikkuvaa talutinta tai deltaohjaa, jonka päälle se voi astua.

Oriin tulee olla hyvin valmisteltu irtohypytykseen ja toimia pienillä avuilla. Pitkä juoksutusraippa on sallittu merkinantovälineenä. Raipalla ei saa osua hevoseen, jahdata hevosta eikä sitä saa käyttää rankaisuun. Raipan käytön tulee olla hillittyä ja käyttäjän tulee välttää toistuvaa ja äänekkästä merkinantoa.

Irtohypytyks tulee keskeyttää, mikäli ori ei suoriudu annetuista tehtävistä tai käyttäytyy vaarallisesti.

13.3. Varusteet: 3-vuotiaiden askellajioriiden esittäminen liinassa juokuttaen

Esittäjällä tulee olla juoksutusraippa ja vähintään 8 m pitkä liina.

Hevonen tulee olla suitsittu nivelkuolaimin ja sillä tulee olla juoksutusvyö ja sivuapuohjat. Juoksutusvyön alla saa olla pehmuste tai satulahuopa, kaikissa jaloissa sallitaan suojat ja/tai pintelit ja etujaloissa lisäksi bootsit. Korvahappu ei ole sallittu.

13.4. Varusteet: 3-vuotiaiden oriiden esittäminen ratsain

Ratsastajalla tulee olla siisti ratsastusasusta. Ratsastajalla saa olla raippa ja/tai kannukset. Hevosen tulee olla suitsittu nivelkuolaimin SRL:n kouluratsastuskilpailuja koskevien sääntöjen mukaisesti.

Rintaremmi ja satulaan kiinnitetty tai hevosen kaulan ympäri viety ratsastajan turvaremmi on sallittu.

Hevosella saa olla etujaloissa pintelit tai suojat ja bootsit, takajaloissa sallitaan pintelit tai SRL:n estesääntöjen mukaiset suojat. Apuohjat tai korvahappu eivät ole sallittuja.

13.5. Varusteet: Askellajikoe ratsain, 4-5-vuotiaat

Oriin omalla ratsastajalla tulee olla SRL:n kouluratsastuskilpailusääntöjen mukainen asusta. Ratsastajalla saa olla kannukset ja/tai raippa. Askellajikokeessa hevonen tulee olla satuloitu ja suitsittu nivelkuolaimin SRL:n kouluratsastuskilpailuja koskevien sääntöjen mukaisesti. Apuohjat, suojat, pintelit ja korvahappu eivät ole sallittuja.

13.6. Varusteet: Estekoe, 4-5-vuotiaat

Ratsastajalla tulee olla SRL:n estekilpailusääntöjen mukainen asusta. Estekokeessa hevosen tulee olla satuloitu ja suitsittu nivelkuolaimin SRL:n kouluratsastuskilpailuja koskevien sääntöjen mukaisesti.

Martingaalin (vapaaajuoksu renkain) ja/tai rintaremmien sekä vatsapanssarin käyttö on sallittua. Etujaloissa on sallittua jännesuojien ja bootsien käyttö. Takajaloissa sallitaan SRL:n estesääntöjen mukaiset suojat **lukuunottamatta pinteitä ja bootseja**. Korvahappu ei ole sallittu.

13.7. Varusteet: Vanhempien oriiden ratsain esittäminen

Oriiden ratsastuskokeessa ratsastajalla tulee olla SRL:n este-/koulukilpailusääntöjen mukainen asusta. Raippa ja kannukset ovat sallittuja.

Hevosen varusteiden tulee olla SRL:n kouluratsastuskilpailuja (askellajihevoset; nivel- tai kankisuitsitus) tai SRL:n esteratsastuskilpailuja (estehevokset) koskevien sääntöjen mukaiset.

Ratsastus-kokeessa sallitaan pinteiden, suojien ja bootsien käyttö kilpailusääntöjen mukaan.

13.8. Varusteet: Palkintojenjako

Palkintojenjaossa ori esitetään maasta käsin. Suosittelemme liinan tai pitkien ohjien käyttämistä taluttimena. Oriilla ei saa olla jaloissa suojia, pinteitä tai bootseja.

Lisätietoja:
Suomen Hippos ry

Sanna Uotila, jalostusassistentti
sanna.uotila@hippos.fi
p. 020 760 5257, 040 506 2196

Tea Niemi, Ratsu- ja ponitiimin vetäjä
Tea.niemi@hippos.fi
p. 020 760 5258

Liite 2 Lämminveristen ratsuhevos- ja ratsuponioriiden terveysvaatimukset

YLEISTÄ

Jalostusarvostelutilaisuuteen ei saa tuoda hevosta/ponia, jolla on todettu tarttuva sairaus tai jolla on tarttuvaan sairauteen viittaavia oireita. Sairasta (esim. voimakkaat ontumat tai hengitystiesairaudet), hoitamaton tai hyvin alikuntoista hevosta ei myöskään voida esittää jalostusarvostelussa. Näissä tapauksissa hevonen voidaan lautakunnan päätöksellä jättää arvostelematta tai arvostelu voidaan keskeyttää eläinsuojelullisista syistä.

Jalostusarvosteluun ilmoittautumisen yhteydessä jalostusarvosteltavan oriin omistaja tai haltija täyttää ja allekirjoittaa lomakkeen, jossa annetaan selvitys oriille tehdyistä leikkauksista sekä mahdollisista sairauksista ja käyttäytymishäiriöistä.

Jalostusarvosteluun ilmoitetut oriit on röntgenkuvattava määräaikaan mennessä ennen jalostusarvostelutilaisuutta. Kuvat voidaan ottaa aikaisintaan 12 kuukautta ennen jalostusarvostelu-tilaisuutta, kuitenkin aikaisintaan silloin, kun hevonen on kaksi vuotta.

Jalostukseen **hyväksytyt** oriit testataan warmblood fragile foal syndrome:n (WFFS) varalta. Näyte otetaan hevostarkastuksen yhteydessä. Mikäli oriilla on jo testitulos valmiina, toimitetaan se Suomen Hippokseen.

Ratsuponijalostukseen tarjottavat, newforestponiori Kantje's Ronaldosta polveutuvat, oriit on tutkittava geenitestillä ennen oritestiä myotoniaan altistavan geenivirheen varalta. Ratsuponijalostukseen hyväksyttävät newforestponioriit on testattava myös PSSM1 geenin osalta, mutta kantajia ei suljeta pois jalostuksesta, vaan tulos merkitään tiedoksi.

Oriiden jalostusarvostelutilaisuudessa on arvostelujen ajan paikalla Suomen Hippos ry:n nimeämä eläinlääkäri, joka toimii oriiden jalostusarvostelulautakunnan jäsenenä. Lautakunnan muut jäsenet voivat myös olla mukana eläinlääkärintarkastuksessa.

Oriiden tutkimuksessa kiinnitetään huomiota hevosen yleiseen terveydentilaan ja käyttäytymiseen. Oriita on pystyttävä tutkimaan arvostelutilaisuudessa. Mikäli oriin käyttäytyminen ei mahdollista tutkimista, voidaan arvostelu keskeyttää.

Oriiden terveydentilasta tutkitaan erityisesti yleinen terveydentila, sukuelimet, suu ja hampaat sekä liikuntaelinten terveydentila.

LÄÄKEAINETESTAUS

Oriiden jalostusarvostelutilaisuudessa noudatetaan Hippoksen lääkintäohjetta lääkeainejäämien suhteen. Valvonta suoritetaan arvostelutilaisuudessa pistokokein.

KIVEKSET

Kivesvika voi aiheuttaa oriin hylkäämisen. Erilaisia kivesvikoja (esim. nivustyrä, piilokives, kiertynyt kives, kiveksen epänormaali koko tai rakenne, kivistulehdukset) esiintyy hevosilla kohtalaisen yleisesti. Usein kivesviat heikentävät myös oriin hedelmällisyyttä (fertiliteettiä).

Mikäli jalostusarvostelutilaisuudessa todetaan oriilla kivesvika, tai oriilta on poistettu kives kivistulehduksen tai muun syyn vuoksi, voidaan ori määrätä fertiliteettitutkimukseen. Fertiliteettitutkimus ja eläinlääkäriin todistus vaaditaan aina, jos oriilla todetaan piilokives tai kiveksen puuttuminen.

Nuorta oritta, jolla on tai on ollut nivustyrä tai piilokives, ei voida hyväksyä jalostukseen. Vanhempi ori, jolla on merkittävät jälkeläisnäytöt tai omat kilpailusuoritukset, voidaan hyväksyä jalostukseen vain, mikäli oriin fertiiliteetti on tutkimuksen mukaan hyväksyttävä.

Jalostukseen hyväksytyjen oriiden omistajien on ilmoitettava Suomen Hippokseen, mikäli ori myöhemmin operoidaan nivustyrän vuoksi. Oriiden tiinehdyttämistuloksia seurataan vuosittain. Mikäli aihetta ilmenee, ori voidaan määrätä fertiiliteettitutkimuksiin. Fertiiliteettitutkimuksen tulokset ovat julkisia.

HAMMASVIAT

Kaikki purennan epänormaalit löydökset kirjataan ylös. Etuhampaiden ylä- tai alapurenta (yli puolen hampaan mitta), voi olla voimakkaana hylkäävä löydös. Poskihampaiden voimakas ylä- tai alapurenta, hammasrivistön siirtymät tai puuttuvat hampaat kirjataan ylös.

Ori voidaan tarvittaessa ohjata jatkotutkimuksiin ennen jalostukseen hyväksymistä.

Mikäli oriilta puuttuu hampaita, vaaditaan tästä aina eläinlääkärintodistus. Hampaiden epänormaali kuluminen kirjataan lausuntoon.

Kitalakihalkio on hylkäävä löydös. Vakava purentavika voi aiheuttaa oriin hylkäämisen.

HENGITYSTIET

Mikäli hevosella on jatkuvia hengitysvaikeuksia ja sen yleiskunto on heikentynyt, voi tämä aiheuttaa oriin hylkäämisen eläinsuojelullisista syistä. Näiden syiden vuoksi oriin testi voidaan myös keskeyttää.

Oriiden hengitysteitä ei tähystetä jalostusarvostelutilaisuudessa. Tarvittaessa ori voidaan määrätä endoskopiitutkimuksiin, mikäli epäillään kurkun rakenteellisia tai toiminnallisia vikoja tai rasitusverenvuotoja.

IHOTTUMAT

Kesäihottuma ja muut mahdolliset ihoalueen ongelmat kirjataan aina lausuntoon.

KäYTÖSHÄIRIÖT

Jalostusarvostelutilaisuudessa oriin omistaja tai haltija ilmoittaa lomakkeella oriilla esiintyvät käytöshäiriöt. Joissakin tapauksissa vakava käytöshäiriö voi aiheuttaa hevosen hylkäämisen.

OSTEOKONDROOSI (OD) /IRTOKAPPALEET NIVELISSÄ

Hevosilla saattaa kasvuhäiriöiden seurauksena esiintyä nivelissä irrallisia luu- tai rustokappaleita, tai vaurioita nivelrustossa ja sen alaisessa luussa. Kasvuhäiriöt ovat monen tekijän seurausta ja niiden syntyyn vaikuttavat perinnöllisten tekijöiden ohella hevosen kasvunopeus ja ruokinta sekä tiineyden että varsan kasvun aikana.

Yleisimmät kasvuhäiriöiden esiintymispaikat ovat vuohisnivel (sekä etu- että takajalassa), kinnernivel ja takapolvi.

Jalostukseen tarjottavalta oriilta kuvataan seuraavat kohteet:

- **Kaikki varvasnivelet sivulta kohdistuen vuohiseen, kuva rajattava siten, että kavion kärki ja nujuluiden yläkärjet näkyvät samassa kuvassa (LM, jalka palikalla)**
- **Kintereet sisä- ja ulkoviistosta siten, että kalkaneuksen pää ja sääriluun yläosa näkyvät kuvassa (DLPM; DMPL)**
- **Takapolvat sivulta ja edestä siten, että patella on kuvassa näkyvässä (LM; DP)**

TARTTUVAT TAUDIT

Tarttuva kohtutulehdus (CEM) leviää helposti astutuksen tai keinosiemennyksen yhteydessä etenkin, jos hygienia on puutteellinen. CEM on oriilla täysin oireeton, mutta ori voi tartuttaa tammam astutuksen tai keinosiemennyksen välityksellä ja aiheuttaa tammalle kohtutulehduksen.

Kaikki keinosiemennyksellä jalostukseen käytettävät lämminveriset ratsuhevosoriit ja ratsuponioriit on testattava vuosittain CEM:n varalta. Ratsuponioriiden CEM-testaus on tehtävä vähintään viiden vuoden välein, kun ori astuu luonnonmukaisesti. Mikäli oritta ei ole käytetty siitokseen edellisen puhtaan CEM-näytteen jälkeen, testiä ei tarvitse uusia. Kaikki keinosiemennykseen käytettävät oriit on testattava lisäksi vuosittain virusarteriitin (EVA) varalta.

Eläintauteihin liittyvä lainsäädäntö ja sen muutokset otetaan huomioon näissä ohjeissa. Myös muista astutuksen tai keinosiemennyksen välityksellä leviävistä taudeista voidaan tarvittaessa antaa ohjeita tai määräyksiä.

Mikäli perustellusti epäillään oriin levittävän tarttuvaa tautia astutuksen tai keinosiemennyksen yhteydessä, voidaan ori tarvittaessa määrätä jatkotutkimuksiin sekä määräaikaan jalostukseenkäyttökieltoon.

|